

МІСЦЕ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ІННОВАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЇ

Успіх в конкурентній боротьбі стає для передових компаній не стільки функцією виробництва, скільки функцією управління та багато в чому залежить від якості, ефективності управління і організації виробництва в найширшому сенсі. Послідовне впровадження сучасних методів корпоративного управління є найважливішою умовою поліпшення інвестиційного клімату та в цілому якості економічного зростання.

Без забезпечення інноваційної активності компанія не матиме стабільних конкурентних переваг. Поняття «інновація» включає в себе багато комбінованих факторів, змін, що направляють підприємство до економічного розвитку, до ефективних процесів. Можна самостійно обрати шлях інноваційного розвитку за будь-яким видом, обираючи один, або ж декілька.

Організаційно-управлінські інновації (ОУІ) є специфічним видом інновацій, які в основному спрямовані на зміну поведінки та дій виконавців і в процесі реалізації перебувають під суттєвим впливом соціально-психологічних факторів. Під організаційно-управлінськими інноваціями розуміється впровадження новачів в будь-яку сферу діяльності, пов'язану з управлінням підприємством і організацією його діяльності, що дозволяє досягти зростання показників результативності, якості, ефективності, функціонування системи управління підприємства і досягнення цілей, які перед нею ставляться. Даний вид інновацій відповідно поділяють на дві категорії – організаційні та управлінські. Організаційні інновації пов'язані зі структурою компанії та поділом праці всередині неї, тоді як управлінські інновації впливають на операції і процедури, за допомогою яких компанія організовує свою діяльність.

Організаційні інновації передбачають впровадження в компанії нових практик, процесів, структур або технологій управління, які підвищують ефективність або продуктивність.

Управлінські інновації передбачають оновлення способів управління діяльністю, істотних змін організаційних форм та сприяють досягненню цілей організації. Управлінські інновації відіграють важливу роль не тільки в результатах їх впровадження, а й у зручності розробки, впровадження та відстеження ефективності різних стратегій для підвищення конкурентоспроможності компанії [1, с. 101].

При цьому відрізняються і основні аспекти, на які звертають увагу дослідники при розгляді питань організаційно-управлінських інновацій. Так, Горева О. С. вказує на роль організаційно-управлінських інновацій як чинника підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств [2, с.20]. Нікуліна І. Є. відзначає особливу роль інновацій в системі управління та пов'язує її зі змінами в світовій економіці [3, с. 32]. Лебедев А. І. наголошує на ролі організаційно-управлінських інновацій у сфері стратегічного розвитку підприємств [4]. Систему управління організаційно-управлінськими інноваціями можна розглядати через структурні та функціональні характеристики (рис. 1).

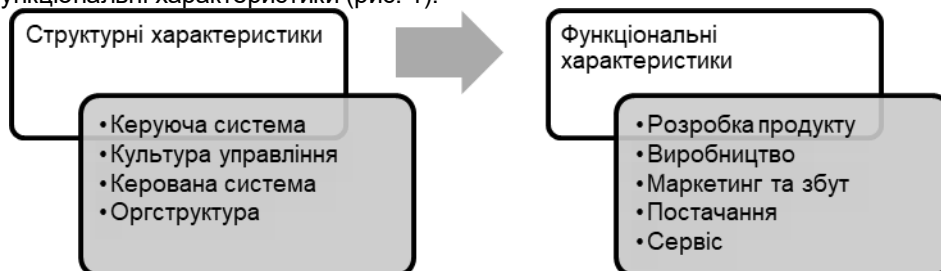

Рисунок 1 – Система управління організаційно-управлінськими інноваціями

Джерело: [5]

Структурні характеристики впливають на функціональні. До них відноситься керуюча система, тобто команда менеджерів, які управляють впливом; культура управління, яка формує вплив; керована система це персонал; та оргструктура. До функціональних характеристик відносяться основні бізнес -процеси підприємства [6].

Можна навести такі приклади використання організаційно-управлінських інновацій в підприємницькій діяльності:

- збільшення можливості компанії за рахунок зміни організаційної культури;
- підвищення якості продукції за рахунок впровадження нових методів управління виробництвом;
- реалізація нової або зміненої корпоративної стратегії;
- впровадження сучасних методів управління;
- впровадження нових або удосконалених організаційних структур;

— впровадження корпоративної системи управління знаннями.

Актуальність організаційно-управлінських інновацій анітрохи не поступається актуальності інших інновацій. Разом з тим інноваційна діяльність – це один з найбільш ризикових видів підприємницької діяльності. Часто компанії стикаються з такими проблемами, як нерозуміння ролі інновацій в системі управління, відсутність широкої практики і відпрацьованої технології впровадження, помилки в плануванні.

Зарубіжний практичний досвід свідчить про високу ефективність організаційно-управлінських інновацій, що виражається в скороченні витрат в управлінській та виробничій сфері підприємства, зростанні прибутковості за рахунок підвищення якості реалізації бізнес-процесів і здійснюваних функцій, забезпеченні сприйнятливості змін. Досвід застосування інновацій в системах управління Toyota, General Electric, DuPont, Procter & Gamble, Visa і Linux став уже своєрідним навчальним посібником для тих, хто прагне відповідати змінам і забезпечити результативність діючої системи управління [9].

В 2016 році Toyota Motor Corporation мала намір змінити свою організаційну структуру для подальшого прискорення прийняття рішень, посилення контролю за управлінням та стимулювання інновацій у бізнесі [1]. Головною метою впровадження ОУІ було покращення виробництва та реалізації авто. Були внесені суттєві зміни в структуру, яку побудували на основі продуктів, а не на основі функцій. Ці зміни були спричинені важливим усвідомленням того, що сталого зростання неможливо досягти без вирішення двох основних проблем, з якими компанія стикається, оскільки вона продовжує зростати. Перша – як управляти достатньою кількістю людей, що можуть приймати швидкі рішення та швидкі дії. Друга – як зменшити час та зусилля, витрачені на міжфункціональну координацію, та налагодити робочі процеси, що дозволяють компанії зосередитись на створенні ще кращих автомобілів для своїх клієнтів.

Не менш важливими є ОУІ для компанії McDonald's. Розробка нових ідей здійснюється за допомогою всіх ресурсів: партнери, які постачають сировину, працівники з різних підрозділів та ієрархічних рівнів, клієнти. Прикладом проектів ОУІ є організація власних випробувальних кухонь, «локшинних команд», в яких працівники розробляють нові ідеї та випробовують їх. В даній програмі всі працівники мають рівні права, можуть обговорити нові ідеї з ким завгодно. Для колишнього генерального директора Д. Скіннера це одна з конкурентних переваг компанії: «Результатом є безліч ідей, які циркулюють в організації. Вони надходять з усіх боків» [2].

Компанія Whirlpool також має власний підхід до управління організаційно-управлінськими інноваціями. Щоб бути конкурентоспроможною компанією на ринку треба дотримуватись інноваційного підходу до розробки нових ідей. Для цього Whirlpool впровадила нові технології для генерації ідей [3]. Співробітники мають змогу формувати базові бізнес-кейси, змагатися за кращу ідею, тестувати та експериментувати.

Зарубіжний досвід підтверджує той факт, що організаційно-управлінські інновації відіграють значну роль у формуванні конкурентоспроможності, забезпечуючи стратегічні переваги інноваційних процесів. Практика свідчить, що між конкурентоспроможністю та інноваціями існує прямий взаємозв'язок. Підприємства, що впроваджують інновації, мають можливість не тільки реалізовувати продукцію, яка користується попитом, але і знижувати витрати за рахунок сучасних технологій. Впровадження організаційно-управлінських інновацій сприяє поширенню нових ефективних методів та форм управління. В результаті відбувається оновлення всієї системи управління, що в свою чергу призводить до підвищення прибутковості та конкурентоспроможності компанії.

Література:

1. Національна доповідь «Організаційно-управлінські інновації: розвиток економіки, заснованої на знаннях» / Під ред. С. Е. Литовченко. М.: Асоціація Менеджерів. 2008. С. 98-126
2. Горевая Е. С. Организационно-управленческие аспекты инновационной деятельности промышленных предприятий. *Вестник НГУ*. 2006. №1. С. 116–127.
3. Никулина И. Е. Инновации в современном менеджменте. *Вестник Томского государственного университета*. 2011. № 342. С. 159–162.
4. Лебедев А. И. Проблемы внедрения управленческих инноваций в организациях телекоммуникационного сектора экономики. URL: [http:// technomag.edu.ru/doc/466289.html](http://technomag.edu.ru/doc/466289.html) (дата звернення 01.04.2021).
5. <https://scienceforum.ru/2015/article/2015010560> (дата звернення 01.04.2021).
6. Toyota to Update its Organization Structure to Boost Business Innovation. Toyota. 01.03.2017. URL <https://global.toyota/en/detail/15197404> (дата звернення 01.04.2021).
7. <https://innolytics-innovation.com/organizational-innovation-examples/> (дата звернення 01.04.2021).
8. <https://thefutureorganization.com/examples-internal-innovation-programs/> (дата звернення 01.04.2021).
9. Бистров А. Г. Особливості та зміст організаційно-управлінських інновацій. *Управління проектами та розвиток виробництва*: Зб.наук.пр. Луганськ: вид-во СХУ ім. В.Даля, 2011. № 2(38). С. 49-53. URL: <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/38/11bagoun.pdf> (дата звернення 01.04.2021).